

۲) خانوارها زمین، نیروی کار، سرمایه و کارآفرینی را برای تولید کالا و خدمات ارائه می‌کنند.

۲۶) مبادلات در بازار ممکن است حضوری و حقیقی نباشد و به صورت مجازی و در اینترنت صورت گیرد، شما ممکن است با تلفن و پشت میز سفارش دهید و یا با شبکه اینترنت خرید اینترنتی کنید.

۲۷) مقدار تقاضا از یک کالا با قیمت آن رابطه‌ای عکس دارد به طوری که با افزایش قیمت مقدار تقاضا کاهش می‌یابد و بالعکس، به این رابطه «قانون تقاضا» می‌گویند.

۲۸) غیر از درآمد و قیمت که بر مقدار تقاضا اثرگذار است، سلیقه، انتظارات و قیمت دیگر کالاها هم می‌تواند بر مقدار تقاضا و خرید اثر بگذارد.

۲۹) الف. چیزهایی که مد می‌شوند، حتی بدون تغییر قیمت مقدار تقاضای آن‌ها زیاده‌تر می‌شود.

ب. به کالاهایی که با هم یا به جای هم مصرف می‌شوند گفته می‌شود در چنین مواردی اگر این کالاها دچار تغییر قیمت شوند، روی مقدار خرید ما از کالای مورد نظرمان اثر می‌گذارد مثلاً وقتی گوشت قرمز گران می‌شود، مردم گوشت سفید را بیشتر می‌خرند و جایگزین آن می‌کنند، یا هنگام خرید چای به بازار قند و شکر هم توجه داریم.

۳۰) الف. رفتار عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان در بازار در مقابل هم صورت می‌گیرد و باید با هم هماهنگ باشد به عبارت دیگر عرضه و تقاضا باید با یکدیگر در تعادل باشند.

ب. اگر مقدار تقاضای کالایی از مقدار عرضه آن بیشتر باشد در بازار کمبود رخ می‌دهد و باعث بالا رفتن قیمت می‌شود، چرا که عده‌ای که به آن کالا مشتاق‌ترند تلاش می‌کنند با پیشنهاد قیمت بالاتر آن را به دست آورند.

ج. وقتی مقدار عرضه بیشتر از تقاضا باشد مازاد رخ می‌دهد و همین امر سبب می‌شود برخی از تولیدکنندگان از قیمت خود کم کنند تا بتوانند با پیدا کردن مشتری کالای بیشتری را بفروشند.

۳۱) الف. کمترین قیمت ۵۰۰۰ است که در این قیمت ۵۰ واحد تقاضا وجود داشته اما فقط ۱۰ واحد کالا عرضه شده است پس:

$$۵۰۰۰ = ۱۰ \times ۵۰۰۰ = \text{درآمد تولید کننده}$$

ب. بالاترین قیمت ۲۵۰۰۰ است که در این قیمت ۵۰ واحد عرضه داریم اما فقط ۱۰ خریدار وجود دارد «تقاضا» پس:

$$۲۵۰۰۰ = ۱۰ \times ۲۵۰۰۰ = \text{پرداختی مصرف کننده}$$

ج. در قیمت ۱۵۰۰۰ اگرچه ۴۰ واحد عرضه وجود دارد اما فقط ۲۰ واحد تقاضا وجود دارد پس:

$$۳۰۰۰۰ = ۲۰ \times ۱۵۰۰۰ = \text{پرداختی مصرف کننده}$$

۳۲) الف. در قیمت ۱۳۰۰، ۱۰ واحد تقاضا و ۳۰ واحد عرضه وجود دارد و چون قیمت بالاتر از قیمت تعادلی است، پس مازاد عرضه وجود دارد یعنی

(واحد) $۳۰ - ۱۰ = ۲۰$ = مازاد عرضه

ب. قیمت ۶۰۰ پایین‌تر از قیمت تعادلی است یعنی کمبود عرضه داریم میزان عرضه در این قیمت ۳۰ واحد و میزان تقاضا ۳۵ واحد است پس:

(واحد) $۳۵ - ۳۰ = ۵$ = کمبود عرضه

ج. در قیمت ۱۳۰۰ مازاد عرضه داریم، مقدار عرضه ۳۰ واحد و

مقدار تعادل هم که ۲۰ واحد است یعنی مازاد عرضه نسبت به

تعادل برابر است با:

$$۱۰ = ۳۰ - ۲۰ = \text{مازاد عرضه نسبت به مقدار تعادلی (واحد)}$$

۳۳

	عرضه	تقاضا	قیمت
↑ قیمت‌های کمتر از سطح تعادل = کمبود عرضه (مازاد تقاضا)	۲۰۰	۶۰۰	۱۰۰۰
↑ تعادل	۳۰۰	۵۰۰	۲۰۰۰
↑ قیمت‌های بالاتر از سطح تعادل = مازاد عرضه (کمبود تقاضا)	۴۰۰	۴۰۰	۳۰۰۰
	۵۰۰	۳۰۰	۴۰۰۰
	۶۰۰	۲۰۰	۵۰۰۰

۳۴) ۳۰ کیلوگرم مازاد عرضه داریم: $۳۰ = ۴۵ - ۱۵$ = در قیمت ۱۲۵۰ ریال

درس نقش دولت در اقتصاد چیست؟

سؤالات امتحانی فصل ششم

درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.

۱. دولت می‌تواند اجازه دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکرده که مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد. درست نادرست
۲. همان طور که افراد چیزهای زیادی دارند که متعلق به آنهاست و می‌توانند مانع استفاده دیگران از آن‌ها شوند، در مورد خیابان، بوستان، پل‌ها نیز می‌توانند این عمل را انجام دهند. درست نادرست

۳. فراتر از افزایش درآمد. از دریافت مالیات توسط دولت، هدف برخی مالیات‌ها کاهش رفتارهای نامناسب است. درست نادرست
۴. یکی از انواع مالیات‌های غیر مستقیم مالیات بر ارث می‌باشد. درست نادرست
۵. مالیات بر ارزش افزوده در یک مرحله دریافت می‌شود. درست نادرست
۶. در جریان دریافت مالیات از ارزش افزوده، از کالا و خدمات واسطه‌ای مالیات دریافت می‌شود. درست نادرست

گزینه صحیح را انتخاب کنید

۷. بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی‌ها مانند نفت و گاز تامین شده است که درآمدی با قیمت نفت نوسان می‌کند و قابل تحریم است.
 الف. تجدیدپذیری - پایدار است.
 ب. تجدیدناپذیری - پایدار نیست.
 ج. تجدیدناپذیری - ناپایدار نیست.
 د. تجدیدپذیری - نامعلوم دارد.
۸. مالیات بر مصرف انواع بسیار زیادی دارد که بارزترین نمونه، آن در ایران مالیات بر و مالیات بر است.
 الف. مشروبات غیر الکلی ماشینی - خودرو
 ب. مشروبات غیرالکلی ماشینی - غذاهای مضر
 ج. خودرو - غذاهای مضر
 د. مشروبات غیرالکلی ماشینی - دخانیات
۹. به ترتیب کدام یک از مالیات بر کالاهای زیر «غیر مستقیم و مستقیم» دریافت می‌شود؟
 الف. عوارض خودرو - عوارض دفع پسماند
 ب. مالیات بر مصرف - مالیات بر ارزش افزوده
 ج. عوارض گمرکی و خدماتی - مالیات بر ارث
 د. مالیات بر دارایی - مالیات بر ارث

جاهای خالی را کامل کنید

۱۰. بازی اقتصادی نیازمند به به یک داور است که به آن می‌گویند.
۱۱. دولت با تعریف و اجرای، امنیت خرید و فروش مبادلات را بهبود می‌بخشد.
۱۲. دولت برای تامین سطحی از و برای همگان، از مردم مالیات می‌گیرد.
۱۳. هدف اصلی از مالیات این است که درآمد دولت را تا حدی بالا ببرد که شود.
۱۴. گاهی دولت از برخی فعالیت که بر افراد جامعه است، مالیات دریافت نمی‌کند.
۱۵. مالیات‌های مستقیم به دو دسته مالیات و مالیات تقسیم می‌شوند.

جدول زیر را کامل کنید

۱۶. نوع مالیات را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید.

ردیف	نوع فعالیت	نام مالیات
۱	کارفرمایان باید درصدی از دستمزد کارکنان خود را به دولت پرداخت کنند.	
۲	افرادی که خانه، ویلا، خودروهای لوکس و دارند، ملزم به پرداخت درصدی از ارزش دارایی خود به دولت هستند.	
۳	دولت تصمیم می‌گیرد که فقط کالاهای خاصی در مقادیر مشخص پس از خرید مالیات بپردازند.	
۴	شرکت‌ها باید درصدی از سود خودشان را به دولت بپردازند.	
۵	کارکنان باید بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.	

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

۱۷. چرا در گام اول تاسیس یک شرکت باید برای فعالیت اقتصادی خود از دولت مجوزهای لازم را بگیریم؟
۱۸. عواقب عدم نظارت دولت بر تولیدات شرکت‌ها چیست؟
۱۹. دو وظیفه دولت‌ها را نام ببرید؟
۲۰. دو محل تامین منابع مالی دولت‌ها کدامند؟
۲۱. اهداف دولت از گرفتن مالیات‌ها چیست؟
۲۲. در یک دسته‌بندی در کشور ما به طور کلی چند نوع مالیات دریافت می‌شود؟

۲۳. اساس و مبنای مالیات بر دارایی چیست؟

۲۴. مهم‌ترین انواع مالیات‌های غیرمستقیم که در کشور ما اجرا و اعمال می‌شوند نام ببرید؟

۲۵. سه مورد از وجوهی که شهرداری‌ها در مقابل خدمات خود دریافت می‌دارند نام ببرید؟

۲۶. فروش چه چیزهایی در کشور توسط دولت عملاً فروش دارایی‌ها است؟

به سوالات زیر پاسخ دهید؟

۲۷. با چه اهدافی مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقررات توسط دولت وضع و اجرا می‌شود؟ مثال ذکر کنید.

۲۸. دولت برای بهبود عملکرد بازار چه اقداماتی انجام می‌دهد.

۲۹. مفهوم کالای «عمومی» چیست؟

۳۰. اهداف اصلی دریافت مالیات از سوی دولت چیست؟

۳۱. سه مورد کالاهایی که به دلیل مضرات آنها، دولت از آن‌ها مالیات می‌گیرد بنویسید.

۳۲. تفاوت «مالیات مستقیم» و «مالیات غیرمستقیم» چیست؟

۳۳. مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است و چگونه توسط دولت اخذ می‌شود؟

۳۴. یکی از انواع مالیات‌های مستقیم که توسط دولت دریافت می‌شود، مالیات بر درآمد است آن را توضیح دهید؟

۳۵. مالیات بر مصرف چیست و ویژگی آن کدام است؟

۳۶. وظیفه قانونی پرداخت مالیات غیرمستقیم با چه کسانی است؟

۳۷. مفهوم مالیات بر ارزش افزوده چیست و چگونه دریافت می‌شود؟

۳۸. مهم‌ترین ویژگی‌های دریافت مالیات بر ارزش افزوده کدام است؟

۳۹. کدام نوع از انواع درآمدهای دولت ناپایدار است؟ چرا؟

۴۰. جایگاه دولت در جریان چرخشی درآمد چگونه است؟

مسئله

۴۱. با توجه به اعداد مربوط به ارقام قیمت کالاها چنانچه در جامعه مذکور نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۹ درصد باشد، مجموع مالیات بر ارزش افزوده چقدر خواهد بود؟

مراحل	مراحل تولید	تولید به ریال	مالیات بر ارزش افزوده
اول	تولید پوست در دامداری	۵۰۰	
دوم	تولید چرم توسط دباغی	۶۰۰	
سوم	کارخانه کفش سازی	۷۰۰	
چهارم	فروشگاه کفش	۸۰۰	

۴۲. کشاورزان هر کیلوگرم پنبه تولیدی خود را به ارزش ۶۵۰۰ ریال به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند، کارگاه‌های ریسندگی این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل می‌کنند و آن را به ارزش ۷۵۰۰ ریال به کارگاه‌های پارچه بافی می‌فروشند. کارگاه‌های پارچه بافی نیز نخ را به پارچه تبدیل می‌کنند و آن را به مبلغ ۹۰۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک» می‌فروشند در صورتی که نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۱۰ درصد باشد، حساب کنید در هر مرحله نرخ جدید کالا چقدر می‌شود و حاصل جمع ارزش‌های افزوده کدام است؟

پاسخ

۱ نادرست؛ اجازه نمی‌دهد.

۴ نادرست؛ این نوع مالیات، مالیات مستقیم می‌باشد.

۲ نادرست؛ آن‌ها جزء کالاهای عمومی هستند و متعلق به عموم افراد جامعه است.

۵ نادرست؛ در چند مرحله دریافت می‌شود.

۶ نادرست؛ این نوع کالا معاف از مالیات‌اند.

۳ درست

۷ گزینه «ب»